

Uitgestorven beroepen c.q. hobby's: de duivenmelker

1960. Ik was twaalf jaar. Ik verveelde me nooit. Er was altijd wel een projekt. Daar leerde ik van, van projekten. Projekt: met de pont naar Amsterdam Noord naar opa en oma, van opa leren schilderen en knutselen en met de hond Blacky van opa spelen, opa's duiffies voeren en binnen lokken. Eenmaal thuis: op het landje klooiën en een nat pootje halen, van de ringdijk afsleeën, de melkboer helpen met zijn wijk, de schillenboer helpen met de schillen doorwoelen, poppenkast spelen voor de buurtpukkies, en ooo....ik wilde zo graag een huisdier. Dus toog ik meerdere keren per week op mijn fietsie naar de Noordermarkt, de Lindengracht en het Amstelveld en genoot daar van de dieren. Ik had wat centjes in mijn korte broekje zitten en kocht een leuk groen dwergpapegaitje. De koopman wist niet precies wat het was. Een towieparkiet zei ie, maar er lag twijfel in zijn stem. De roodsnavelige towieparkiet bleek later een doorgefokt agapornisje te zijn en ik kon gelijk mijn wekker weggoien want Towie kon in de zeer vroege ochtend schreeuwen als een ploeg Ajaxsupporters op de Middenweg. Toen Towie later was verkocht aan een vriendje, ging mijn interesse uit naar een duif. Dat werd een sierduifje (zwart met witte bef, een deftig duivinnetje dat de duivenmelkers Engelsmannetje noemden). Ik kocht haar op de Noordermarkt. De koopman wilde net naar huis gaan met zijn manden achterop zijn fiets en aan zijn stuur. Ik zag dat ie nog een duivinnetje in een van zijn manden had en vroeg wat ze kostte. Wat heb je te bieden? Ik voelde in mijn broekszak. Vier duppies. Neem maar mee. Ik doopte d'r Bella. Ze zat de hele dag heerlijk zacht en tevreden te koeren in het hok van Towie dat op de plank boven mijn bed stond, ze gaf zachte kusjes als ze op mijn vinger zat en maakte met haar snaveltje mijn haarlokken schoon. Mijn vader (Gijsbreght Senior) werkte bij het hoofdkantoor van de PTT (het huidige 'Magna Plaza') en repareerde daar eerst de postbestellersfietsen in de

fietsenkelder en later promoveerde hij tot letterschilder op de schilderzolder aan de Spuistraatzijde. Daar keek hij uit op de dakgoot en in die goot lag een eenzame jonge blauwe bels (wilde postduif c.q. damduif) in een duivennest in de goot, maar deze lag daar dagenlang in zijn up en gaapte van de honger want zijn ouders liepen over de Dam te scharrelen naar de maïskorreltjes die de toeristen rijkelijk over de damkeitjes strooiden en waren glad hun twee à drie nesten vergeten met daarin hun kale in de steek gelaten nakomelingen. Mijn vader besloot de juveniele eenzamerd uit de goot te vissen en te voeren. Na zijn werk nam ie 'm in zijn fietstas mee naar huis en ik mocht 'm zolang in mijn slaapkamer verder opvoeden in de ouwe kooi van Towie, onder de voorwaarde dat we samen zo snel mogelijk van wat ouwe planken een volwaardig duivenkot in de tuin zouden fabriceren. Voor duivin Bella en doffer Dirk. Maarre.....

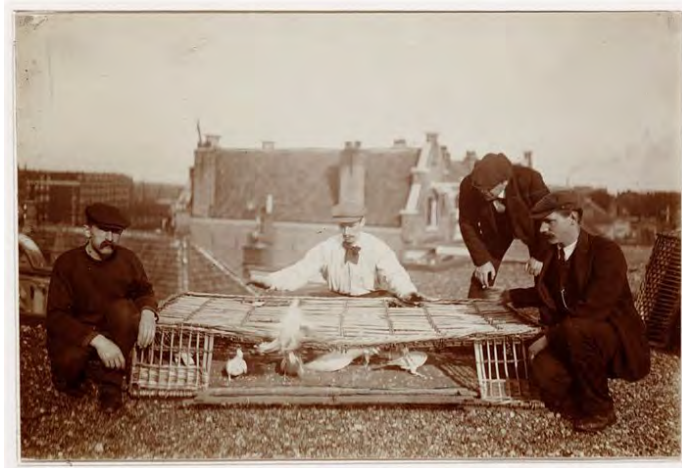
Towie, mijn eerste huisdier

duivenmarkt

De zaterdagse duivenmarkt op de Noordermarkt waar ik rondscharrelde.

Bron <https://geheugenvanwest.amsterdam/page/12779/de-duivenmarkt-op-de-noordermarkt>

Mokumsche duivenplatjes

Bron <https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/stukken/dieren/duivenmelken/>

Een duivenplatje boven op het dak van Egelantiersstraat 12 in De Jordaan te Amsterdam in 1951, foto collectie Stadsarchief Amsterdam

Bron <https://dinamofonds.nl/nieuws/duivenvoordummies>

'n Duivenplatje in Amsterdam

Bron <https://jenikirbyhistory.getarchive.net/media/duivenplatje-in-amsterdam-bestanddeelnr-927-5471-a91eb3>

'n Duivenklok

Bron <https://nl.wikipedia.org/wiki/Duivenklok>

New Kim uit Berlaar is 'duurste duif ooit in Europa' na veiling voor 1,6 miljoen euro

New Kim, een prijsduif van 1,6 miljoen euro. — © REUTERS

Bron https://www.standaard.be/cnt/dmf20201115_94001084

Zie ook: <https://vliegduivensport.nl/raskeuze/>

Amsterdam Lindengracht met de duivenmarkt met de duiven in manden, kooien en hokken.

Bron <https://nl.pinterest.com/pin/548031848387828417/visual-search/?x=16&y=16&w=532&h=351&surfaceType=flashlight>

Bella, een 'Engelsmannetje', eerste duivinnetje van Gijsbregt

Bron <https://martinshow.nl/amsterdamse-baardtuimelaar.html>

Dirk de Stadsduif / Postduif / Blauwe Bels / halfwilde duif / van Gijsbregt

Bron <https://www.onzenatuur.be/artikel/welke-duiven-fladderen-rond-in-onze-natuur>

Miep, het 'Oudhollandsche Meeuwjtje', duif van Gijsbregt

Bron <https://sierduif-be.jouwweb.be/rasbeschrijving>

Extra info: In november 1911 maakte fotograaf R.H. Herwig een serie foto's van drie duivenmelkers in de Grote Wittenburgerstraat. Deze foto toont de mannen op het duivenplat. Duivenmelken is een oude **Amsterdamse** hobby. Een keur uit 1557 beval duivenhouders 'hun duiven binnen haren huysen' te houden. Aanvankelijk ging het vooral om het kweken van mooie duiven, maar vanaf de negentiende eeuw lieten de duivenmelkers hun duiven wedstrijden vliegen. Er waren twee speciale duivenmarkten in Amsterdam: maandagavond op het Amstelveld en zaterdagmiddag op de Noordermarkt. Op de daken van de Amsterdamse huizen stonden vroeger overal bouwsels voor de duiven. Er bestonden verschillende vormen: 'nokleggers', 'kasten' en 'nokkasten'. Het waren soms grote bouwwerken waarin wel zes mensen en honderden duiven konden plaatsnemen. De Tweede Wereldoorlog maakte een abrupt einde aan het duivenmelken. De Duitse bezetter verbood het, omdat de duiven als postduiven gebruikt konden worden. Na de oorlog

werden de duivenplaten weer op de Amsterdamse daken aangebracht. Vanaf 1965 daalde het aantal duivenmelkers, onder meer als gevolg van de stadsvernieuwing. In 1878 werd de eerste Amsterdamse duivensportvereniging, 'De Luchtpost', opgericht, die wedvluchten over lange afstanden organiseerde. Tegenwoordig zijn er zo'n zeshonderd duivenmelkers verbonden aan Amsterdamse verenigingen met namen als De Bonte Duif, Zwartkras en De Snelpost/Vale Duif. De onderwijzer Reinhardt Herman Herwig (1878-1959) was een amateurfotograaf met groot vakmanschap en artistiek talent. Zijn archief omvat zo'n vijfhonderd glasplaten en ruim driehonderd foto's van Amsterdam uit de periode 1907-1930.

Bron

<https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/stukken/dieren/duivenmelken/>

Duivenmelken in 1911, Beeldbank Amsterdam archief
<https://geheugenvanoost.amsterdam/page/85269/inwoners-en-duivenmelken>

Duivenmelkers zijn liefhebbers van de duivensport. Dat houdt in dat ze speciale duiven kweken en trainen om zo snel mogelijk een traject tussen een lossingsplaats en hun hok af te leggen. De winnaar van zulke wedstrijden is de eigenaar van de duif die de hoogste gemiddelde snelheid behaalt op het afgelegde traject. Dat traject kan oplopen tot 1100 kilometer per dag. Toen ik daarachter kwam, was ik in shock. Wat een stelletje oplichters, die duivenmelkers. Ten eerste zijn het de duiven die de sport uitvoeren en niet zichzelf. Ten tweede durven ze zichzelf als winnaar van de wedstrijd bekronen, terwijl die duif waarschijnlijk zit te puffen in een krap hokje. Daarmee stopt het verhaal nog niet. Ik kwam er ook nog eens achter dat de vermeende atleten soms gebruik maken van motivatietechnieken om hun duiven sneller te doen vliegen. Een populaire methode is het weduwschap. Die techniek houdt in dat de mannetjesduif een week voor de vlucht gescheiden wordt van zijn vrouwtjesduif. Daardoor vliegen de mannetjes sneller, omdat ze zo snel mogelijk terug bij hun vrouwtje willen zijn. Hoewel dat allemaal romantisch klinkt, vind ik het vooral barbaars. Tenslotte, hoe zit het met die duivenmelk? Uit een snelle zoekopdracht ontdekte ik dat duiven wel degelijk melk produceren. De duif maakt een melkachtige substantie aan in haar krop nadat haar jongen uit het ei zijn gekropen. Die melk is dan voor de eerste levensdagen de voedingsbron van de pasgeboren babyduifjes en wordt allesbehalve gemolken door een duivenmelker. Blijkbaar is het woord duivenmelker gewoonweg ontstaan naar analogie met het woord geitenmelker (iemand die geiten houdt en dus wél melkt om van de opbrengst te leven). Wat een oplichters, die duivenmelkers.

Bron <https://dwars.be/nl/artikel/duivenmelker>

Doffer Dirk op het jong van Dirk en Miep

Zo houd je een duif vast

Bron https://natuurcentrumarnhem.nl/wist_je_dat/een-duif-maar-een-of-twee-eieren-legt/

Ook leuk: <https://www.youtube.com/watch?v=z9pUStpPevA>

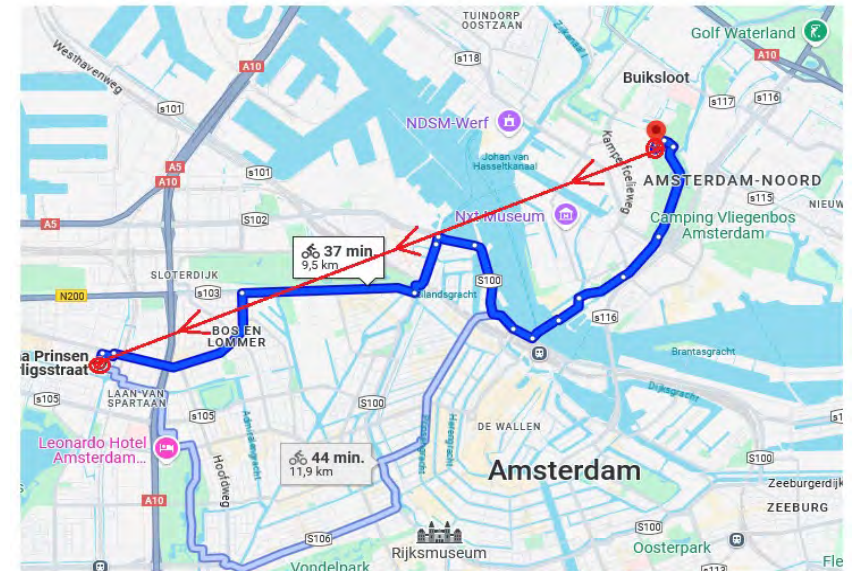
&: <https://www.fredsbouwtekeningen.nl/blog/duivenhokje-bouwen/>

Deze duivenvlucht is ± 600 kilometer van *Fontenay-sur-Eure* naar *Amsterdam*.

'n Snelle duif vliegt ± 143 km per uur en doet er dus zo'n viereneenhalf uur over.

bron <https://www.neerlandspostduivenorgaan.nl/nieuws/willem-bruijn-winnaar-fontenay-sur-eure-17337-duiven/>

De rode lijn geeft de vlucht van de duif aan

Dirk ©

Gijssie ☺

Mijn Engelsmannotje Bella en Blauwe Bels Dirk kregen verkering en dat leek allemaal goed te gaan toen eenmaal het echtpaartje in onze tuin in een buitenhokje compleet met invlieginkels zat. Mijn buurjongen had ook sierduiffies en met hem mocht ik een keer mee naar het Mercatorplein waar een duivenmelker woonde die meedeed aan snelvliegwedstrijden en die was een week weg en mijn buurjongen moest die week de invliegende duiffies afringen en klokken. Zeer interessant en later ben ik ook zomaar wat gaan snelvliegen. Met Dirk, de blauwe bels. Ik deed 'm in een kistje en fietste naar mijn opa in Floradorp. Daar wierpen we Dirk de lucht in en na wat gecirkel, vloog hij perfect de goede kant op en was hij na een kwartiertje weer op het hok bij Bella. Terwijl ik nog drie kwartier moest fietsen. Ik was later een schoolmeester en omdat het een buitengewone school betrof (lomschool) gesitueerd in de Amsterdamse Staatsliedenwijk, werd ik nogal vaak geconfronteerd met echte Mokumsche Ciske de Ratjes met het hart op de tong maar per slot met het ware hart op de goede plek. Omdat het een buitengewone school betrof, werd geacht dat je ook jaarlijks een huisbezoek aflegde bij de respectieve boefjes en waratje, kinderen kunnen op hun ouders lijken, maar hier was dat overduidelijk het geval. Het was net alsof ik de vader al jaren kende, maar dat kwam dus omdat Ciske uit mijn klas een kloon van zijn volkse pipa was. Ik weet nog dat ik een keer ergens in de Pijp op bezoek was. Het huis was wat lager dan de overige en middenin de huiskamer zat een luik in het plafond. Tijdens het gesprek met vader en moeder raakte pa wat oververhit en knikte moe pa bemoedigend toe. 'Ga dan maar effe...' zei ze. En hop, pa klapte een vlizotrapje o.i.d. uit en ging door het zolderluik het dak op. 'Het is de redding van ons huwelijk,' vatte moeder samen, 'hij gaat effe zijn duiffies melken.' Wat bleek? Op het dak had pa een aantal duivenoptrekjes gebouwd en als 't hem te heet onder de voeten werd door de gedragingen van zijn kinderen, zijn vrouw of de visite, dan zei hij steeds weer: 'Effe me gevleugelde vrinde voeren...' en weg was ie. Dan aaide ie ze effe of plukte een luisje weg uit hun vlerken of keek of de jonge blauwe belzen al vliegpennen kregen. Voorwaar beste lezers, hier ligt Uw kans, U hoeft niet altijd meteen naar de therapeut,...een bataljon vliegende ratten maakt van U een gelukkig mens...eh...een gelukzalige Mokumer!

- Wordt vervolgd -

